

поліції «ризиком одержання травми у разі надмірного, неконтрольованого впливу емоцій у стресовій ситуації» [5, с. 62].

10. Розвиток критичного, аналітичного та креативного мислення – необхідність яких для поліцейського пояснюється високою імовірністю виникнення екстремальних ситуацій та необхідністю вміння швидко реагувати на нові, непередбачувані фактори оперативної обстановки.

Список бібліографічних посилань

1. Чухрасва Г.В. Стреси та дистреси в психологічній діяльності працівників поліції. Південноукраїнський правничий часопис. № 4. ОДУВС. 2015. С. 174-177.

2. Шевченко Т.В. Упровадження в систему професійної підготовки нормативів з тактико-спеціальної підготовки. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків. 2020. С. 216-220. С. 216-217.

3. Наказ МВС України від 09.11.2016 № 1179 «Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських». Інтернет-ресурс. Режим доступу (дата звернення 21.01.2022): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text>

4. Моргунов О.А. Роль керівника в системі управлінських відносин у діяльності ОВС. Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2016. С. 38-39.

5. Власенко І. В., Чміль М.О. Шляхи забезпечення особистої безпеки працівника ОВС. Вісник Національного університету внутрішніх справ. Випуск 24. Харків. 2003. С. 60-63.

Отримано 10.05.2022

УДК 351.74:355

ВАХІНА О. О.,

слухач магістратури факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ;

<https://orcid.org/0000-0002-7285-0819>;

СКЛЯР О. С.,

викладач кафедри тактичної та спеціальної
фізичної підготовки факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ;

<https://orcid.org/0000-0002-6179-3329>;

НАДУТИЙ А. В.,

викладач кафедри тактичної та спеціальної
фізичної підготовки факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ;

<https://orcid.org/0000-0002-0272-3005>

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ «БОЙОВА ЗДАТНІСТЬ» І «БОЙОВА ГОТОВНІСТЬ» У КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Однією з основних проблем, які виникають під час дослідження явищ «боездатності» та «боєготовності» є труднощі, пов'язані з тлумаченням вказаних понять. Зокрема, одні науковці вважають «боездатність» елементом «боєготовності», а інші навпаки – стверджують, що «боєготовність» є елементом «боездатності». Складність їх визначення пов'язана з тісним взаємозв'язком цих понять на практиці. Саме цим пояснюється неодностайність підходу як вітчизняних, так і зарубіжних вчених до тлумачення кожного з цих термінів, а також різне пояснення співвідношення між «бойовою готовністю», «бойовою здатністю», «бойовими можливостями» і «бойовим потенціалом».

Формулювання понять «бойова здатність» та «бойова готовність» у контексті діяльності Національної поліції України, а також встановлення їх критеріїв для окремого співробітника або підрозділу загалом сприятиме поглибленню знань на дану тематику і, як наслідок, підвищенню рівня професійної підготовки працівників Національної поліції.

Зважаючи на те, що поняття «бойова готовність» і «боездатність» хоч і тісно пов'язані, але не тотожні, пропонуємо дати точне визначення кожного з них.

Один з найпоширеніших поглядів серед науковців вважає боездатність та боеготовність складовими етапу підготовки до безпосереднього ведення бойових дій: 1 етап – підготовка до ведення бойових дій/виконання завдання, який включає: а) бойову здатність; б) бойову готовність; 2 етап – безпосереднє ведення бойових дій; 3 етап – результат ведення бойових дій.

Відповідно до даного погляду, бойова здатність є визначальним фактором «бойової готовності». Поняття «боездатність» військ, сил, підрозділу з одного боку застосовується як позначення їх властивості або здатності, а з іншого – як стан, що досягнутий в результаті проведених заходів, або встановлений нормативними документами.

Дідіченко В.П. трактує «боездатність» як «можливість вести бойові дії і виконувати бойові завдання» [1, с. 80]. Відповідно, серед факторів, що визначають рівень боездатності, дослідник називає: ступінь укомплектованості, стан озброєння та наявність військової техніки, рівень підготовки особового складу та його морально-бойових якостей, злагодженість підрозділів і штабів, забезпеченість матеріальними засобами та іншими чинниками.

Блінов О.А. трактує боездатність як «визначений стан здатності військ (підрозділу, співробітника) вести бойові дії, виконувати бойові завдання». На думку науковця, рівень боездатності залежить від укомплектованості частин і з'єднань, характеру і напруженості бойових дій, втрат і можливості їх швидкого поповнення, підготовленості особового складу, забезпеченості матеріальними засобами й іншими умовами [2].

У свою чергу, згідно даного погляду, бойова готовність об'єднує дві складові: боездатність та просторово-часовий фактор.

У вітчизняних енциклопедичних виданнях поняття «боеготовність» пояснюється як «здатність військ (сил, підрозділів тощо) в будь-яких умовах обстановки розпочати військові дії у встановлений термін і успішно виконувати поставлені завдання» [3]. Вказана модель боеготовності пояснює боездатність як її складову частину.

Вітчизняний науковець Дідіченко В.П. пропонує наступне визначення «бойової готовності»: «стан військ (сил, підрозділів), що включає бойову здатність та дозволяє їм у встановлений термін почати бойові дії і успішно виконати бойові завдання» [4].

Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність військово-повітряних сил США, визначають «боеготовність» як сукупність трьох різних, але тісно узгоджених показників: готовність матеріально-технічного забезпечення, боездатність, боеготовність окремих підрозділів [5].

Ситуацію, яка склалася з визначеннями можна інтерпретувати наступним чином. Термін «боеготовність», який застосовується у мистецтві ведення військових дій та проведення тактичних операцій, одночасно включає декілька різних понятійних моделей, що пов'язані з описом готовності військ до вступу у збройну боротьбу або виконання підрозділом тактичної операції. Кожна з цих моделей відображає лише окремі сторони об'єктів або процесів, найбільш істотних з певної точки зору. Розбіжності у розглянутих визначеннях обумовлені різними поглядами військових та тактичних фахівців про найбільш важливі сторони і процеси, що відбуваються у підрозділах на початкових фазах збройної боротьби або проведення тактичної операції. На ці погляди впливали обумовлені часом вимоги до бойової готовності військ чи підрозділів.

Таким чином, відповідно до вказаних поглядів, бойова готовність є проміжною ланкою між боездатністю та веденням бойових дій.

Прихильники другого погляду розглядають «бойову готовність» як «складову частину бойової здатності» [6].

Кириченко С.О. характеризує «бойову готовність» як «визначений стан підрозділу, який характеризує його здатність організовано, у визначені строки розпочати воєнні або тактичні дії і успішно виконувати поставлені завдання» [7].

В той же час протягом багатьох років військові сили США використовували термін бойової готовності для визначення «здатності підрозділу або спроможності особового складу готуватися до виконання бойових завдань» [8]. «Словник повітряних сил США» визначає «бойову готовність» як «здатність адекватно реагувати на різні ситуації та підтримувати такий стан доти, поки це необхідно» [9]. Також у зарубіжних джерелах «бойова готовність» – це «здатність військ здійснювати бойові дії на певний час» [10]. Стан бойової готовності залежить від рівня підготовки та оснащення підрозділів, стану їх підготовки, ступеню матеріально-технічного забезпечення, а також оповіщення та готовності до мобілізації.

Таким чином, бойову готовність розглядають, як:

– стан, що визначає ступінь підготовленості військ до виконання покладених на них бойових завдань;

– здатність військ (сил) в будь-яких умовах обстановки почати військові дії у встановлені терміни та успішно виконувати завдання, що поставлені;

– стан військ (сил), що забезпечує здатність почати військові дії у встановлені терміни, а у воєнний час – негайно і успішно виконувати завдання, що поставлені;

– підготовленість кожного виду збройних сил (військ) до виконання покладених на них бойових завдань.

Узагальнюючи всі наведені визначення науковців, у контексті діяльності органів та підрозділів Національної поліції України пропонуємо використовувати наступні визначення понять «бойова здатність» та «бойова готовність».

Бойова здатність співробітника / підрозділу Національної поліції – вміння, навички, а також можливість співробітника / підрозділу Національної поліції здійснювати будь-які оперативні або бойові дії, спрямовані на виконання ними службових обов'язків, передбачених ЗУ «Про Національну поліцію».

Бойова готовність співробітника / підрозділу Національної поліції – готовність співробітника / підрозділу Національної поліції приступити до виконання, а також успішно виконати поставлене завдання, спрямованого на здійснення службових обов'язків, передбачених ЗУ «про Національну поліцію», у конкретних умовах службово-оперативної обстановки у встановлений термін.

Список бібліографічних посилань

1. Дідіченко В.П. Щодо залежності боездатності військового формування від рівня його фінансування / В.П. Дідіченко, О.М. Семененко // Збірник ЦНДІ. – 2006. - № 4 (38). – С. 78-91.

2. Словник професійної термінології для майбутніх фахівців Національної гвардії України (до курсу «Українська мова за професійним спрямуванням»): навчальний посібник / [М.П. Вовк, Р.С. Троцький, В.С. Молдавчук, О.В. Чуприна, О.А. Блінов, С.І. Шепель]. – К. - : ФПФ НГУ НАВС, 2016. – 156 с. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/1566> (дата звернення 30.04.2022)

3. Довідник з протиповітряної оборони: МО України / А.Я. Торопчин, І.О. Романенко та ін.. – Х.: ХВУ, 2003. – 368 с.

4. Дідіченко В.П. Підходи до створення математичної моделі обґрунтування відповідної організаційної структури Повітряних Сил покладеним завданням / В.П. Дідіченко // збірник ЦНДІ. – 2005. - № 4 (34). – с. 78-91.

5. Словник основних термінів та скорочень, які використовуються в НАТО. – К.: «МП Леся», 2004. – 568 с.
6. Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms. US NATO Military Terminology. – Chairman, 2006, 758 p.
7. Кириченко С.О. Тенденції розвитку збройної боротьби та форм і способів застосування угруповань військ /С.О. Кириченко // Наука і оборона. – 2006. – № 4. – С. 12-15.
8. Andrews, Robert P. & Shambo, James F., (thesis), A system dynamics analysis of the factors affecting combat ready-ness, Faculty of the School of Systems and Logistics of the Air Force Institute of Technology, Air University, June 1980.
9. United States Air Force Dictionary. Maxwell AFB AL: Air University Press, 1956. – 360 с.
10. AFI 10-210, Force readiness reporting, 3 march 2016. URL: https://static.e-publishing.af.mil/production/1/af_a4/publication/afi10-210/afi10-210.pdf (дата звернення 30.04.2022)

Отримано 10.05.2022

УДК 355.541.1:351.741

ВЛАДИМИРОВ М. В.,

доцент кафедри вогневої підготовки факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-0519-9405>

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА: ПРОБЛЕМАТИКА ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах скрутного часу для України (коронавірусна інфекція, воєнний стан) перед нашою державою постають багато нових завдань та питань. Одним із таких завдань у навчальних закладах зі специфічними умовами навчання системи МВС є подальше якісне навчання правоохоронців дисципліні вогнева підготовка, а саме набуття ними практичних навичок. Це питання вже розглядалося під час дистанційного навчання у період карантинних заходів із запобігання поширенню коронавірусної інфекції. Але умови сьогодення вимагають пошуку нових сучасних підходів вирішення цього питання оскільки воно є загальним та споріднюється з такими дисциплінами, як тактична підготовка, спеціальна фізична підготовка.

Ускладнюючий вплив на набуття практичних навичок з вогневої підготовки несе в собі постійне дистанційне навчання більшості слухачів. Дистанційні програми, методичні розробки для викладання цієї дисципліни, як правило дають змогу, взагалі, набуття теоретичних знань, які в свою чергу, повинні закріплюватись практично. Саме набуття курсантом практичних навичок потребує наявності у нього навчальної зброї або макетів зброї. Тільки вирішення цього питання, на нашу думку, надасть можливість набуття курсантом дуже необхідних для нього, як майбутнього правоохоронця, первинних практичних навичок у поводженні з вогнепальною зброєю. Регулярні практичні заняття з навчальною зброєю, хоч і дистанційно, але під контролем викладача сформує у курсанта усвідомлене дотримання заходів безпеки, формування правильного хвату при утриманні вогнепальної зброї (пістолета), положення для стрільби, формування навичок заряджання та розряджання зброї, наведення на ціль, прицілювання, виконання пострілу, постійного носіння та зберігання зброї, пересування зі зброєю, заміну магазину, ведення вогню з різних положень тощо.

Враховуючи вищевикладене, на нашу думку, вирішення цього питання можливо поділити на декілька шляхів: